

Марзиет анахь кІэлэпIу дэгъу

Бэмышэу «Ильесим икіләп» зыфиорэ зэнекъокью муниципалитетым щырекIокыгъем кіләцIыкlu ыгыгы

пэ пэпчь илъикю хэлэжьагь.

Ахэр апэрэ кіләцIыкlu ыгыгыпIэм ипедагог-психологэу Хъаджэбыекъо

Адыгэкалэ кіләцIыкlu ыгыгыпIитф дэт. Хабзэ зэрэхъугъэу, ахэм ашылэжъэрэ кіләлэпIухэм ашыщэу анахь дэгъур къыхэгъэшьгъэним фэгъэхыгъэ һофтхъабзэхэр ильес къес къалэм щырагъекIокы.

Рузан, ятлонэрэм икіләпIou ТІэшъу Марзиет, ящэнэрэм илъиклю Хъокло Фатимэт, яплээнэрэм имузыкальнэ пащэу Светлана Панченкэр ыкли ятфэнэрэ кіләцIыкlu ыгыгыпIэм икіләпIou Тхалъ Зар.

Цыф бэдэдэ къызекIолгэгъэ зэнекъокъур къызэуяхыгъ къалэм имэр иапэрэ гуадээу Гыыш Маратрэ муниципалитетым гъэсэнэгъэмкэ игъэорышанIе ипащэ ишпшерильхэр зыгъэцекIэрэ Пчыхъалыкъо Светланэрэ. КіләцIыкluхэм япункIе гъэхэгъешуахэр ашынхэу, пшшерильхэр непэ къэуцухэрэ щытхъу хэлъэу агъэцекIэнхэу ыкли зэнекъокъум текIонигъэ къы-

щыдахынхэу ахэр къафэлъэуагъэх.

Мэфэ зытIущим лъеныхъ къо зэфэшхъафхэмкэ зэнекъокъур реклокIыгъ: «Визитная карточка», «Я — воспитатель детей нового поколения», ямынэлосэ классым урок щытгъэнимкэ, амшэрэ кіләцIыкluхэм жабзэ къафайтонымкэ, нэмькIхэмкIи.

«Ильесим икіләпI» зыфиорэ зэнекъокъум кіләхъу зэхъугъэм, апэрэ чыпIэр жюри зыфигъэшьшагъэхэр зэнекъокъум хэлэжъагъэхэм язакъоп, аш ыгыгумэкъытгъэх яофшэгъухэр, кіләцIыкluхэр, ахэм янэтхэр. Аш фэгъэхыгъэ

мэфэкI зэхахьэу цыф бэдэдэ къызэкIолгэхэм хэлэжъагъэ, жюри пэрытнагъээр зыфигъэшьшагъэхэм афэгушуагъэ, тофу ашлэрэмкэ зэрафэрэзэр ариозз, тапэкли гъэхэгъешуахэр ашынхэу афэльялозэ Лыхэсэ Махьмудэ шуухъафтынхэр аритыжыгъэх.

Ап эзэнекъокъум хагъунэфыкIырэ чыпIехэр зыфагъэшьшагъэхэр педагог-психологэу Хъаджэбыекъо Рузанэрэ музыкэр языгъэхырэ Светлана Панченкэмрэ сомэ мин 25-рэ ыкли мин 30-рэ зэрэти сертификатхэмрэ къэгъагъэхэмрэ аратыжыгъэх. ЗэкIе зажэштыгъэх, апэрэ чыпIэр жю-

рим зыфигъэшьшагъэ, «Ильесим икіләпI» зыфиорэ щытхъуцIэр зыхыгъэми ыцIэ къирлиагъ — ар ятлонэрэ кіләцIыкlu ыгыгыпIэм икіләпIou ТІэшъу Марзиет. Аш сомэ мин 35-рэ зэрэти сертификатымрэ къэгъагъэхэмрэ Лыхэсэ Махьмудэ фэгушшозэ ритыжыгъэх. Къыхэгъэхъожыгъээн фае, Марзиет а щытхъуцIэр къызэрэфагъэшьшагъэрэ апэрэ — 2015-рэ ильесми «Ильесим икіләпI» ар хуугъэ.

Тэри ТІэшъу Марзиет тыфэгушшозэ тыфэльяло республикэ зэнекъокъум текIонигъээр къыщидинхэн.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

ЕджапIэхэр агъэуцуух

2025-рэ ильесим нэс зы сменэ еджэным зэкIэ къэралыгъом ит еджапIэхэр тэгъэхъэгъэнхэм УФ-м и Президентэу Владимир Путиныр кэшакло фэхъуугъ.

Адыгэир аш гъэцкIэн лъашэу зыщыпыльхэм ашыщ. Аш ишыхъатых еджепIакIэхэу агъэуцуухэрээр. Тэхъутэмькье районим ит къуаджэу АдыгэякIэм нэбгырэ 990-м тельтигъэ гурьт еджепIакIэу щашI, блэкыгъэ 2018-рэ ильесим ионыгъю мазз и 1-м атлупшигъэр, лъехъаным къызыдихыгъэх шэпхъакIэхэм адиштэу зэтгээлэпсихъагь, зэкIэри зы сменэу щеджэштых.

Нэбгырэ 1100-м тельтигъэ гурьт еджапIэу мы район дэдэм ит поселкэу Инэм щагъэуцурэри ильесэу тызхэхъагъэм аухын гүхэль ял. Аш ишын ильесипш пчагъэрэ ежагъэх. 1935-рэ ильесим агъэуцуугъэу, Хэгъэгу зэошхори, аш ыужырэ ильес къинхэри къызэпзычыгъэ

еджапIэр жыы дэдэ хъуягъэ, учIэсвийжын умьльэкынэу зэхэоным нэснэгъагь. Аш пае тофышо зэшшохыгъэ хъуягъэ ыкли АР-м и Лыхшхъэу Къумпил Мурат къызэрэхэлэжъагъэм иштуагъэкIэ 2018-рэ ильесим ижъонигъокIе мазэ еджапIэр рагъэжъагь. ЗэкIэмкIи сомэ миллион 720-м ехуу пэуяхшаст.

Мыекъупалэ щырагъэжъагъэ еджапIэри аш фэдиз нэбгырэ пчагъэрэ ательятаагь, ари мы ильесим аухышт, пэуяхшстыри аш фэдиз. Джащ фэдэу нэбгыри 100-м тельтигъэ гурьт еджапIэ Шэуджэн районим ит къутырэу ХъапакIэм щашI. Аш нэбгырэ 40-м тельтигъэ кіләцIыкlu ыгыгыпIи хэтишт.

ХҮҮТ Нэфсэт.

Къалмыкъ Юрэ фэдэ цыфхэр

Урысые общественне организациеу «Урысыем июристхэм я Ассоциацье» и Адыгэ шьольыр къутамэ ыкы АР-м иочылхэм я Палатэ къещакло фэхъухи, «Къалмыкъ Юрэ инаучнэ къэн ыкы ипрактическэ юфшэн» зыцэ шьольыр шэныгъэ-практическэ конференции бэмышлэу АР-м и Лъэпкъ тхыльеджаплэ Ѣыкыаг.

Къэбэртэе-Бэлкъар, Къэрэшэе-Щэрджэс, Чечэн, Ингуш республикэхэм, Краснодар ыкы Ставрополь крайхэм, Ростов хэкум яюридическе ыкы янаучнэ сообществе ялтыклохэр.

Юфхъабзэм къызызэуихээз Лыхъэтыкъо Аскэр къызериуагъэмкэ, зэлъашэрэ шэныгъэлэжъяу, къэралыгъо, политическе ыкы общественне Юфышэшкоу, Урысые Федерацием юстициемкэ иминистрэу щытыгъэ Къалмыкъ Юрэ псаоу щыагъэмэ, мыгъэ ыныбжь ильэс 85-рэ хүщтигъ.

— Къалмыкъ Юрэ Хамзэт ыкъом Урысые Федерацием и политикакэ ыкы иправовой системакэ игээпсын иахыши зэрэхишихъагъэр щытхъукэ фэлпъегъунэу щыт. Аш имызакъо, тикъэралыгъо иль лъэпкъ ыкы дин зэфыштыкъэхэр гъэптигъэнхэм фэш иштэшко къыгъэгъекуагъ. Дунэе Черкес Ассоциацие и Исполком иунашоклэ 2019-р Къалмыкъ Юрэ и Ильэсэу агъенфагъ. Аш къыхэкъеу, Урысые общественне организациеу «Урысыем июристхэм я Ассоциацье» и Адыгэ шьольыр къутамэ иунашоклэ Къалмыкъ Юрэ фэгъэхъигъэ научнэ-практическэ конференциер Мыекъуапэ щызэхэтщагъ, — къыуагъ Лыхъэтыкъо Аскэр.

Адыгэ Республикэм и Лышхээ Къумпъил Мурат ыцэлэе юфхъабзэм хэлажъэхэрэм шуфэс гущыиэхэмкэ закынтигъэзагъ Тхыакуушины Мурат.

Лъэшэу игуалэу къыхигъэштигъ адыгэ лъэпкъым ицыиф Цэрийоу Къалмыкъ Юрэ Хамзэт ыкъом иштэжь фэгъэхъигъ.

Юфхъабзэм Адыгэ шьольыр къутамэ иунашоклэ Къалмыкъ Юрэ фэгъэхъигъэ научнэ-практическэ конференциер Мыекъуапэ щызэхэтщагъ, — къыуагъ Лыхъэтыкъо Аскэр.

Адыгэ Республикэм и Лышхээ Къумпъил Мурат ыцэлэе юфхъабзэм хэлажъэхэрэм шуфэс гущыиэхэмкэ закынтигъэзагъ Тхыакуушины Мурат.

Лъэшэу игуалэу къыхигъэштигъ адыгэ лъэпкъым ицыиф Цэрийоу Къалмыкъ Юрэ Хамзэт ыкъом иштэжь фэгъэхъигъ.

АР-м и Ашэрэ хыкум и

Тхаматэу Трахъо Аслын Къалмыкъ Юрэ къытегуущиээз, ежь ышхъэклэ ар дэгью зэришэштигъэр къышыхъатызэ, игуке-къыхъэмкэ зэхахээм хэлажъэхэрэм къадэгощагъ. Аш къызериуагъэмкэ, мызэумытюу Юрэ йулагъ, гъесагъэу, акылышко зыбгъодэл цыиф къызэрикло ар щытигъ, адыгэгъэшкоу къыдзызэрихъагъэр непэ къынэсигъэм зэрэшмыгъупшэрэр къыуагъ. Юрэ фэдэ цыфхэр бэрэ дунаим къызэрэтемхъохэрэр къигъэтхъигъ.

Нэужым Къалмыкъ Юрэ ишыиэнгъэ гъогу фэгъэхъигъэ фильмэр хыаклэхэм къафагъэлэгъуагъ.

Джащ фэдэу юфхъабзэм пасльэхэр къышашыгъэх АР-м иочылхэм я Палатэ иочылэу

Народнэ депутатхэм ярайсовет итхаматэу Тэшү Аскэр зэрищэгээ сессиес иофишэн хэлэжъагъэх Адыгэ Республикэм и Лыхъхээрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие ишау Тхыакуушины Мурат, Адыгэ Республикэм ичынтигэ зыгъэорышэхъынтихэм иоф адэшэгъэнхэмкэ икомитет итхаматэу Къэдэктэе Рустлан, Адыгэкаалэ имэрэу Лыхэсэ Махьмудэ, Парламентым идепутатхэу Янекъо Аскэрэ Джалхъот Аслынрэ, Туцожэ районым ихыкум итхаматэу Шумэн Байзэт, Адыгэкаалэ ицыиф гъэшшуагъэр, иофишэнхэм ивтеранхэр, нэмийхэри.

Сессиес зыщтигъуагъэхэр зы юфыгы — Адыгэкаалэ иадминистрацие 2018-рэ ильэсэм иофишлэхъэхэм язэфхъысижь. Аш фэгъэхъыгъэ докладэу Лыхэсэ Махьмудэ къышыгъээм къизэрэшиуагъэмкэ, мы муниципальне образование исаули 3 хэхъэ — Адыгэкаалэ, къуаджу Хъальэкуай, къутырэу Псэкъупс. Зэкэлмки чыгуу къыгъэеунэрэр гектар 3239-рэ, ахэм ашыпсэурэр нэгырэ 15207-рэ (къэлдэсхэр 12745-рэ).

Лыхэсэ Махьмудэ игъэкотыгъэу къытегуущиагъ къэлэ бюджетым хэгъэхъогъэним ынаалэ зэрэтирагъэ-

тигъэм, тапэкли ар зэрэлжагъэктэштэм. Къизериуагъэмкэ гъэрекло ябюджет сомэ миллион 375,45-рэ къицагъ. Аш щыщэу ежхэм къахыжыгъэр миллион 86,6-рэ. Планэу ялагъэр проценти 104-у агъэцэктэштэм къэплон хъумэ, гухэльэу ялагъэм шоклэу сомэ миллиони 4-кэ, 2017-рэ ильэсэм елпъитгъэмэ миллиони 10,5-кэ нахыбэу якассэ ахьшэ къырагъэхъан альэкъигъ.

2018-рэ ильэсэм къалэм ихэхъоныгъэ инвестицие мылькоу хальхагъэр сомэ миллион 332,7-рэ. Адыгэкаалэ квадратнэ метрэ 12016-м ехъу зэрыль псэолээ 17 щагъэпсигъ — фэтэрыбэу зэхэт уни 3, тучани 4, пивэшл цех. Джыри инвентаризация рагъэклохы, чынтуур бэджэндэу зытэгъэхъэхэу, зымыгъэфедэхэрэм къалахыжы. Джащ фэдэу гектар 35-рэ инвесторхэм аратынэу хэзээр.

Промышленнэ предприятиехэмкэ анах дэгьюу юф зышигъэу къыхагъэштигъэр Адыгэкаалэ щэ заводыр ары. Ипланхэр фэдитту хэзээрэу ыгъэцэктэгъ. Пивэш заводым фэдиттуурэ ныкъорэм нигъэсигъ. ООО-у «Олейным» сомэ миллиони 103,3-рэ зыосэ продукцие иуигъэкъигъ. Ау ООО-у «Краснодар зернопродуктым» гъэрекло иуигъэкъигъэр аш ыпэрэ ильэсэм ипроцент 62,6-рэ нылэп. Бизнес цыкъум пыльхэм сомэ миллион 206,7-рэ зыосэ продукцие ашагъ.

Адыгэкаалэ жъоклуплэ къыфэгъэзагъэр гектар 1236-рэ нылэп. Гъэрекло коцэу иуахыжыгъэр гектар 784-рэ, гъэтэх лэжъигъэхэр 452-рэ. Коц тоон 2246-рэ къахыжыгъ. Натрыфим гектар пэпчэ центнер 30 къирахыгъ. Бжыхасэу непэ ялэр гектар 420-рэ, гъэтэх лэжъигъэхэр зыщапхынхэу щытлыр гектар 816-рэ.

Цыфхэм исаули 3 хэхъэ — Адыгэкаалэ иадминистрацие 2018-рэ ильэсэм иофишлэхъэхэм язэфхъысижь. Аш фэгъэхъыгъэ докладэу Лыхэсэ Махьмудэ къышыгъээм къизэрэшиуагъэмкэ, мы муниципальне образование исаули 3 хэхъэ — Адыгэкаалэ, къуаджу Хъальэкуай, къутырэу Псэкъупс. Зэкэлмки чыгуу къыгъэеунэрэр гектар 3239-рэ, ахэм ашыпсэурэр нэгырэ 15207-рэ (къэлдэсхэр 12745-рэ).

Лыхэсэ Махьмудэ игъэкотыгъэу къытегуущиагъ къэлэ бюджетым хэгъэхъогъэним ынаалэ зэрэтирагъэ-

Зэфэхъысийжъэр,

Адыгэкаалэ инароднэ депутатхэм яя XXIV-рэ зэхэсигъоу бэмышлэу щыагъэм пэсуплэ икыгъэ ильэсэм щызэшшуахыгъэм зэфэхъысийжъ щифашыгъ.

Нахь анаэ зытегхэм ашыщых къэлэ ибэхэр, ны-тыхэр зышхъарымытхэр, унагъохэу сабын 3, нахьыбэ зиэхэр.

Къалэр зэтэгъэпсихъэгъэнэр

Муниципальнэ программэу 2018 – 2022-рэ ильэсхэм Адыгэкаалэ зэтэгъэпсихъэгъэнэм фэгъэхъыгъэм къидильтэу иофишэнхшохэр зэрэгэцэктэгъэр зэкэми янэрэльтэгъу. Урамэу Лениним тет унэ заулэмэ ящагхэр зэтэргээпсихъэгъэх. Хыаклэшэу «Псэкъупс» пэчийнтигъ щытлыгъ дэхэд дэдзу къагъэктэгъэрэх. Сомэ миллион 17,6-рэ ахэм апэхуягъ.

Къэлэ 3 э нахьыбэ зиэ унагъохэм хаплэхэр зыщатыгъэм метрэ 3459-рэ зикъыхъэгъэ газрыкъуплэхэр арашэлэгъах.

Урысыем ирэгионхэм къарыкыхэу хы Шуцэ иушъом икхуяхэрэ зэкэ Адыгэкаалэ ебгүклоэр гъогу гушкоу М-4 «Доныр» ары зэрэхъяаэр, — къыуагъ мэрым. — Адыгэим къизихъэхээлэ тэры алеу къызуплэхэрэр. Джары а гъобгъур зыкэдэгъэктэзээр. Рекламэ щит зэфэшхъяафэу шапхъэхэм адимыштэштигъэхэр иуяджъэхъыгъ, бэдзэршыплэхэрэ зыпкъ рагъэуцох. А гъогум къытэуль урамэу Коммунистическаяя тэгээктэраклэ.

Гъогухэр

Ильэс къэс ахэм язытет нахьышу зэрэхурэр тинэрэльтэгъу. Аш ишыххат 2018-рэ ильэсэм иофишэнхэм зэрэхъяаэр. Простектэу Ленинимы ыцээ зыхырэм, урамэу Едэпсыкъуаэм щегъэхъяаэр. Федеральне гъогушкоу М-4 «Дон» зыфилорэм нэсэу, метрэ 1600-рэ зикъыхъяаэм асфальт тиралхъяа. А проспектыг агъэктэзэгъ, иофишэнхээ аш щызэшшуахыгъ. Урамэу Коммунистическаяя цыфхэр ильэсэйбэрэ къызкэлэштэштигъэхъэх лъэсгъогур фарагъэши, асфальт тиралхъяа, гъэсэфыпэх пхээнтэкхэр тирагъэуцох.

— Тикъалэкэ псырыкыпэ километрэ 84-у, фэбэры-

Ленинным исаугьэт дэжь нэбгырэ заулэ щизэхэтэу такъыххагь. Экскурсоводэу Юлия Пилипайтите «Пкэ зыхэмий экскурсиер» ыбуу зытетхэгээ мэктэгэйлүү ыыгъэу азыфагу ит. Краснодар, Москва, Мыекъуапэ, Тульскем ащищыгъэх къызэххагьэхэр.

Республике шъхваф хъугъэ Адыгейим икъэлэ гупчэу Мыекъуапэ ыціе къызэтекъыгъэр зэрэзэтыраукырэр, ау нахыбэм зэрэзэдаштаагъэу цээр зэрэфаусыгъэр, аш «долина яблонь» къызэрикырэр аш къылотагъэх.

Мыекъуапэ ыціе тхыгъэу щизэхэм апэрэу къазыхафэр 1825-рэ ильэсыр ары. Генерал-майорэ А. Вельяминовы генералэу А. Ермоловы фитхырэ письмэм пачыхадзэхэр игүсэхэу Мыекъолэ къушхъэ туакъэм къыщууцихи, «Вагенбург» ыціу лагерь зэрэщагъэссыгъэмкэ макъэ ригъэущтгы. 1826-рэ, 1830-рэ, 1839-рэ ильэхэм Урысыем идзэпащэхэу Кавказым щизэуагъэхэм «Мыекъуапэ» гүшүїэр агъэфедагь. Нэужым Кавказым щизаохэрэ дзэхэм ящау фельдмаршалеу А. Н. Барятинскэр къызэклом, Шхъэгуша инэпкъхэр къызызеплыххэх ужыр ары нэбгырэ мин 16 хүрэе дзэр зыныгупсэфын пытаплэ джы Мыекъуапэ зытет чыгълэм щагъэссынену къизиогъагъэр. Инуашуу агъецэлгэагъа.

Мыекъуапэ Хэгъэгу зэошхом ильхэхан нэмьцээм аубытагъагъэхэм ащищ. Аш ыпэкъ къалэм игупчэ революцием фэгъэхыгъэхэе митингхэр, парадхэр щыкъоштыгъэх. Ахэм ащищ Всесоюзэ старостеу М. И. Калинины къыщыгүшүїгъагъа. Совет хабзэр къызыдахым Ленинным исаугъетышо къалэм дагъэууцаагь. Къэлабэм джы аш фэдэ саугъэтхэр ащиппльэгъууххэрэп.

— Ар сэ шшотэрэзэп. Саунгъетлюу оохыжыкэ ар зыфаагъэуцугъагъэр щымылагъэу къикырэп. Ленинны къэралыгъом итарихъ къыххэнагь ыкии егашлэм хэтышт, аш изэмэн зы тарихъ нэклубгьюу къызэтийнэгъэхэм ащищ, — elo Юлие.

Адыгэ Республикэм и Правительствэ зычэт унэм экскурсоводым цыфхэм анаэ тырагрэгъадзэ. Аш Адыгэ Республикэм и Герб тешыххагъ. Тхыгъээ зэгъэкүгъэм къеджэрэм фэдэу Гербим тешыххагъэхэе сурэтхэм республикэм ибайныгъэ шхъялаххэр къазэрарыкхэрэп Юлие къелуатэх.

Коцышхъэр, натрыфышхъэр ыкии балымышхъэр мэкъумэш хъызметым ынапх. Хъарыфхэу «РФ-м» Урысые Федерации тыйзэрэштыр къауатэ. Гербим ыгузэгү къушхъэтхыхэр ыкыбэу нарт Саусырыкъо исурэт ишы-

Мыекъуапэ

Репортаж

Адыгэ Республикэм икъэлэ шхъялаэу Мыекъуапэ игупчэ шыпкъэу «Ленинным ипчэгукэ» заджэхэрэм шэмбэт мафэ къэс сыхыатыр 12-м къалэм нэуасэ уфэзышыре экспурсие щизэхэтэу. Мыекъуапэ фэгъэхыгъэхэ къэбар гъэшлэгъонхэр зэхэзыхыхэ зышлоигъохэр, икъэххуукирэ инепэрэ щылакъирэ, цыф лъэпкъэу щыпсэухэрэр, ыціе къызхэкыгъэр зышэ зышлоигъохэр мыш къеклуаллэх. Нэмыкль лъэныкъохэу тарихым, археологием, адыгэ лъэпкъ хабзэм афэгъэхыгъэхэм икъэрыкъэу нэшлукъэ къалэм урагъэплышт. Экскурсием уицэгушошт, гуфэбагъэу Мыекъуапэ фыуилэм хэпшикъэу къыхигъэхъошт. Экскурсиер гъэшлэгъоныгъэ, ар зэрэкъуагъэм ыкли гупшысэу тигъэшыгъэхэм тхыгъэм нэуасэ шуафишышт.

хагъ. Адыгэ лъэпкъ 12-м яжъо го 12 къыщэжъуу, 1энэ лъэкъуущуу щыгъу-пластэр зытетыр иольячо.

Республикэм и Герб Адыгейим народнэ сурэтышэу Мэрэтыкъо Долэт ышыгъ, 1994-рэ ильэсэм ар Адыгейим и Парламент ыштагь. Республикэр джыри ныбжыкы, мы лъэхъаным аш и Лышихъэу Къумпыл Мурати хадыгъакл, цыфхэм аш гүхэлышуухэр рапхых, ящылакъэ нахышуу зэрэхъунэу ыофыгъо зэфэшхъафхэм язэшхъохын ишыпкъэу ауж зэритим егъэгушох.

Адыгейим ибираакы къэралыгъо тамыгъэу республикэм ил. Аши жъо го 12 тешыххагъ, ахэм ачэгъ щебзэщищэ щизэблэдэзгъээм адыгэ лъэпкъхэм зыкыныгъэу ахэлтыгъэр къагъэлчагъо. Адыгэ быракъым и Мафэ мэлпильфэгъум и 25-м зэрэдунаеу тет адыгэ пстэумэ агъэмфэкы.

Къалэм и Герб къыхахы зэхъум лъялсэу аштагъэр 1897-рэ ильэсэм урамэу Курганным тетигъэе Мыекъолэ ыашхъэр къызатыр дышъэм хэшькыгъэ балымышхъэ цыккүхэу къычахыгъагъэхэр ары. Ахэм азыфагу мыэрысэ чыгъым икъутамэ къыдэклы. Сурэтхэр зэкъ дышъэ ыуданхъэмкэ хадыкыхуу хабзэ.

Краснооктябрьскаякъэ тывэджэрэ урам шхъялаэу зэптичыгъээм икъэбари игъэкотыгъэу къытфалуатэ. Аш аш Садовэкъэ еджэштыгъэх, къэлэ паркыр зыдэшт чыплэм тапэклэ мыэрысэ хатэ къызэрещагъэкыгъагъэм пай цэр зыкыфайсунгъагъэр. 1909-рэ ильэсэм къалэм телеграф къызыдахыуцом «Телеграфная» файсунгъагъ. 1911-рэ ильэсэм офицерхэм я Унэу къашыгъэм ыпкъ къикырэ «Офицерская» палочтыгъ. Революционер къызыдахыгъэм къыщегъэжагъэу Краснооктябрьскаякъэ еджэх.

Урамэу Советскэм тырыкъозэ Адыгэ къэралыгъо университетын епхыгъэу ыоф зышлэрэ экспубликэр естественнэхисал еджаплэм (РЕМШ-м) тинэсы. Мыр 1998-рэ ильэсэм республикэ физикэ-хисал еджаплэм къызэуахыгъагъ, ильэс 7 текыгъэу АР-м иминистрэхэм я Кабинет иуашыокъэ непэрэ статусу илэр фагъэшшошгъагъ.

Еджаплэр ныбжыкъэ ыушхэу хисалын фэшагъэхэмкэ гупчэу хъугъэ. Аш фэдэ еджаплэр Урысыем и Кыыблэ шьольыр итхэм

игъэхъагъэхэмкэ аш ит. Ильэс 20-у ыоф зишлэрэ мыш щеджэхэрэ къэлэджаклохэм Урысыем щизэхэхэхэрэ олимпиадэхэм хисалымкэ 15-рэ, информатикэмкэ — 4, физикэмкэ, биологиэмкэ ыкии астрономиэмкэ түрүтлүрэ призер ашыкхууцэх.

РЕМШ-м математикэмкэ, физикэмкэ, информатикэмкэ ыкии биологиэмкэ Урысые олимпиадэхэр щырагъэклохы. Мы мафэхэм аш зэнэкъохуу «Кавказ хисал олимпиадэр» щэкло. Еджаплэр къэзүүххэрэ къэлэджаклохэр зэкъ ашпъэрэ еджаплэм ачхэхъэх. Ныбжыкъэ 59-мэ Московскэ къэралыгъо

университетэу Ломоносовым ыціе зыхырэм шиэнгъэхэр щизэрагъэгъотыгъэх. 43-р механикэ-математикесэ факультетын щеджагъэх. РЕМШ-м щеджэхэрэ нэбгыри 8-р аспирантурэм чэхъагъ, нэбгыри 7-р физикэ-математикесэ шиэнгъэхэмкэ кандидат хъугъэх.

Еджаплэм зэпымыроу ыоф зидишлэрэ ашыц Урысыемкэ къэлэцыкъу гупчэу «Орленкэр», Урысые Федерацием тъянэгъэмкэ и Министрэхэ илэпилэгъо проектэу «Всероссийская смена «Юный математик» зыфилорэм мыш ыоф щизашэх.

Еджаплэм гъэхъэгъэ инхэу

ышыхъэрэр министерствэм къыдильтээзэ, Урысыер хисал тъянэгъэмкэ зынэсигъэ лъэгаплэр къызщагъэлъэгъо лъэтегъууцохэу Копенгаген (Даниер), Монтерее (Мексикир), Сеул (Кыыблэ Кореир), Гамбург (Германиер) ашыкъохэх дунэе конгрессхэм ахэр ахигъэлжьаагъэх.

Мы лъэхъаным уахътэм дишэхэрэ шыкъэхэмрэ технологохицээр агъэфедэхээз къэлэджаклохэм яшэнгъэ зэрэхъэхъоштим пылых.

Еджаплэм иматематикесэ парки хыалэмт. Аш пкыгъо зэфэшхъафхэр щыгъэлчагъэх, зэкъэми хисалым ишъэфхэм ашыцхэр къагъэлчагъох. Аціхэми шъэф горэхэр ахэлчагъох: фигурэу Милашши, геометрием идэпкъ, триангуляциер, гиперболоид, додекаэдр, Мебиус итхъял... Хысалым уфэмызазэм, ахэр гурыгъохуаах.

Урамэу Теконыгъэм тинэсы. Лазаретнэкъэ, етланэ Армянскэкъэ мыш еджэхэрэ къызэгъыгъ. Джы непэ мы чыплэр Мыекъуапэ икултурэ гупч.

Зыкыныгъэмрэ зэгурлыоныгъэмрэ ясаугъэт тапашхъэ къеуцо. Аш ыуух къэлэ мэштэшт шхъялаэр, Зэкошынгъэм игупчэ къыкъэлэхэклох. Уиджабгъукъэ Къэралыгъо филармониер, уисэмэгукъэ Лъэпкъ музейр зэрэхътхэр альэгъух.

Экскурсоводын къелуатэ:

— Мыш дэжым 1857-рэ ильэсэм генералэу Козловскэр япащэу пытаплэ щашынену рагъэгъэгъагъ, аш игъунапкъэ мы чыплэм къынэситыгъ. Гарни-

КЪЭТЭЖЬУГЬЭКИУХЬ

зонир кэнава куукіе, аш чыссе лъагэ ыкыб дэтэу, къеуху-рэихъэгъа. Пытаплэр Шъхъгауща юнчжекъети, республике гимназиер зыдэштым къесы-щтыг, кэнавшор филармониер зыдэштым ыкыб щылаг.

Канцеляриер, чылысыр, сы-мэджэцыр пытаплэм хахъэштыгъех, ыбгъухэм къэлапчъехэр ялагъа. Пытаплэм иджабгъукэ Шъхъгауща пхъе лъэмидж тельтигъ, псым узызэлпрыкыкіе редутхэр щытигъех.

Зэкъошныгъэмрэ зэгурьо-ныгъэмрэ ясаугэт инэу метрэ 20 зильэгагъэм тыкіэрхэ. Мыш игээсэн охтабаа хыхыг, иавторыр Адыгейм изаслужен-нэ суретшэлүү Бырсыр Абдулах. Саугъэтим тешхъягъаэхэ сурэтхэм, портретхэм, лъэпкь тамагъэхэм, жъогъо 12-у къышхъяштыхэм адигэхэм ижыкіе къышгъэжъягъаэх къак-күгэ гъогур зыфэдагъэр къы-уагъаша.

Саугъэтим цэ зэфэшхъаф-хэмкіе цыфхэр еджэх, «Шэж онджехкыр» ахэм къахъещи. Саугъэтим иччегу цыфхуаплэ хууль, аш мэфхкхэр, зэлжкхэр, джэгххэр юнчхаша. Гъэтхапэм и 21-м адигэхэм ильэсакіер къызэрэргаахъэштыгъэм имэ-фэки а пчэгум щыхагъаунэфы-кыщ.

Лъэпкьым щыщ пстэури зы-щызэукаинхэ альэкъишт гупча къалэм илэ зэрэхуугъэм па-щэхэм ялахыши хэль, аш фэдэ чыпілэтиэн зэрэфаем сидигүн дырагъештаг.

Мэштишхом тичхъане хууль, ау цыфхэр къызэ-кіоллэр тхъэлъэлүплэр охтэ кілкыкіе Зэхэт Араб Эмиратхэм яшхэу Халид Бин Сакр-аль-Кассими имылкукіе зэраригъе-шыгъэр экспуроводым къы-луагъ. Ар къалэм дэтхэ псэолъе дахэхэм ащиц хууль. Мэштиш динир зылэжхэрэ цыфхэр къекуулэх, нэмаз щашы, щы-рагъаджх.

Лъэпкьым музейр лъэпкьым итарих гъундж. Ренэу сибу къекыжы тильэпкъэгъухэу ашэ Мыеекуапэ щыпсэунеу къэ-

къожыгъагъэхэм ащищэу Нэпсэу Нихъад къылгъэгъэ гүүшхэх:

— «Сыадыг» ылоу Адыгэ Республиком къаклохэр тильэп-къэгъухэр, сэ сифитыгъэмэ, зекіеми ашэ Лъэпкь музей сцэштыгъэх. Къэбэрхэу, пкы-гъохэу, ютэжхэу мыш щаугъо-игъехэм ябагъэр ябайныгъэрэ уагъэгушо, аш фэдэ лъэпкьым укызэрэхкыгъэр насыптыгъеу ёфэлэгъуухы.

Лъэпкь музейм узэлпрынэу, зэбгъэшлэнэу, уасэ зэлтынэу пкыгъо мин пчагъэ зэрчэл-тэлэр къытфалуатэ. Аш чехъан-хэу уахътэ зэрэмьшэр экспу-сиер зыфызэхаша гүүшхэхэм агу къеозз тильэклатэ.

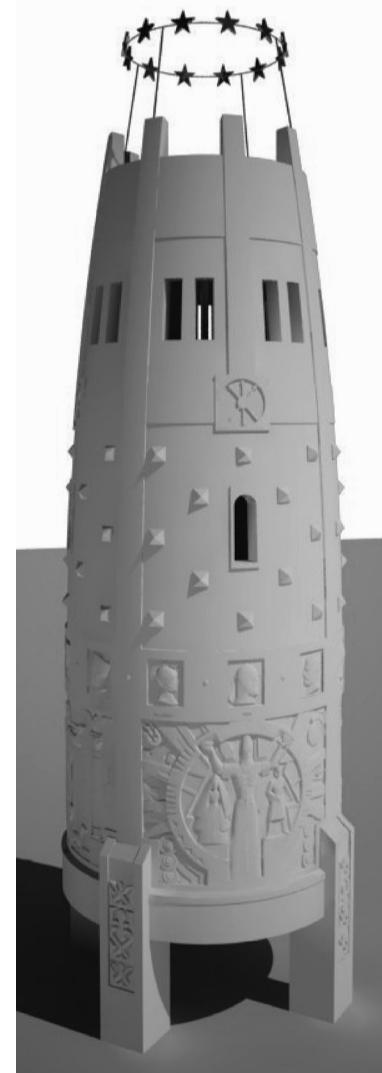
Адыгейм и Къэралыгъо фи-лармоние чэзыур нэсыгъ. Мыш творческэ коллектив зэфэшхъафхэу б зэрчэлтийр, лъэпкь къашхъохэмкіе ыкыл ордымкіе Къэралыгъо ансамблэу «Исплья-мьер», лъэпкь къашхъохэмкіе Къэралыгъо академическэ ан-самблэу «Налмэсэр», орэ-дьохэу, творческэ коллективхэу мыш яофшэн щезыгъэжъа-хэр цыфхэм зэрэзэлшаша-хэр къытфалуатэ. А. Кац зипээ симфоническэ оркестрэм, М. Ростроповичым ыгъэ-сэгэе виолончелистэу В. Хор-шевым ильэс зэфэшхъафхэм тифилармоние Ioф щылагъ. Апэрэу Урысыем изаслужен-нэ артист хууль Сэмэгу Гошнагъо, нэмыхыбэм мыш исценэ кон-цертхэр къышатыгъэх.

Саугъэтим цэ зэфэшхъаф-хэмкіе цыфхэр еджэх, «Шэж онджехкыр» ахэм къахъещи. Саугъэтим иччегу цыфхуаплэ хууль, аш мэфхкхэр, зэлжкхэр, джэгххэр юнчхаша. Гъэтхапэм и 21-м адигэхэм ильэсакіер къызэрэргаахъэштыгъэм имэ-фэки а пчэгум щыхагъаунэфы-кыщ.

Лъэпкьым щыщ пстэури зы-щызэукаинхэ альэкъишт гупча

къалэм илэ зэрэхуугъэм па-щэхэм ялахыши хэль, аш фэдэ чыпілэтиэн зэрэфаем сидигүн дырагъештаг.

Урамэу Первомайскэм фэ-тэгъазэ, 1956-рэ ильэсэм сабий ибхэм алае Мыеекуапэ къы-щызэуахыгъэгъе еджэл-е-интернатын тиблэкы. Джы аш рес-

публике гимназиер чээт, сэна-уучыгъэ зыхэлхэ кілэццыкүхэр щырагъаджх. Заом иветеранэу, РСФСР-м изаслужен-нэ кілэ-е-гаджэу И. Б. Серафимовыр ильэс 20-рэ интернатын иди-ректорыгъ. Цумыкъю Фатимэт Нэнао ыпхуури, Ioф дээзыла-гъэхэм, зышгэштгэхэм ашыгъупшэштэп. Зышхъамы-сыжэу гъэхэгъе инхэр егъэ-дэжэн Ioфын зэрэшишгъэхэм пae Лениным иорденрэ «РСФСР-м изаслужен-нэ кілэе-гъадж» зыфилорэ цэ лъяллэрэ кыфагъэшшошагъэх. Зигугуу къепшынэу мыш Ioф щызыла-гъэхери, непэ щызыла-шэри.

Мы урамын Адыгэ Республиком инароднэ суретыши эу Утых Ace иунэ тет. Аш ишшагъэхэм ащищхэр Эрмитажын ыкыл Москва дэт Къэралыгъо тарих музейм ачэлэхын. Адыгэ бзыльфыгъэ Iеплэласэм ишшагъэхэм ащищхэр Президентэу В. Путиним, къэралыгъо па-щэхэм шүхъафтынэу аритигъэх. Зэлшашээрэ адигэ дирижер цэлэриу Тэмиркын Юрэ ти-жынным хэшхыкыгъэ дирижер-скэ бэшжэвье фишигъ.

Адыгейм ицыфхэу зыцэ-чыжьэу зыгъэхэрэ пащэм щыгъупшэхэрэп, Iеплэгъэ афхху. Мары Аси ишшагъэхэр къызшгъэлэгъон унэ къэлэ паркым щыфагъэхэзьы.

Тылтыкыятээ, Къохьаплэм щыпсэухэрэ лъэпкхэм иску-стэвхэмкіе я Къэралыгъо музей икүутэмэ закью Адыгейм щы-иэм тынэс. Темир Кавказын-кіе искуствэм исауггэхэрэ зыгъоирэ музей мыш нэмыхыэу Урысыем итэл. Унер ины, дахэ, советскэ лъэхъанын агъэл-жыгъыгъ ыкыл хагъэхуагъ. Рево-люцион ёлэлкіе мыш еджалэл, библиотекэ, театрэ ильэс зэфэ-шхъафхэм чэтигъэх. Нэүжүм аэроклубэу, пионерхэм я Дво-рецэу агъэфедагъ. 1985-рэ ильэсэу Адыгейм ипащхэм унэр Къэралыгъо музейм зы-ратыжыгъэ музейм ифанд хэхъоныгъэхэр фашых, непэ аш иколлекции пкыгъо минитф фэдиз хэхээ. Гъучу лъяллэрэ, мыжъом, шэлжкхэм, пхъэм ахэшхыкыгъэхэр, графикэм, скульптурэм, археологии афэгъэхыгъэхэ ишшагъэхэр щыпльгэштэх.

Музейм икүутамэ къызэу-хынымкіе Iэбуытыпэ афхху-гъэхэр Улапэ пэблэгъэ Iуашхъэр археологхэм атли, дышьем ыкыл ти-жынным ахэшхыкыгъэхэ пкыгъохэр къызэрэчахыгъэхэр ари. Къохьаплэм имузей ахэр къэлэ зэфэшхъафхэм къа-цигъэлэгъуагъ, Германи-ем, Испанием, Францием, Японием ашагъэх.

Мы уахътэ музейм иофтшэн хегъахъо. Кавказын исуретыши цэлэрихэм якъэгъэлэгъонхэр бэрэ зэрэшьзэхашэрэм фэдэу, ныбжыкыкээу Темир Кавказын искуствэ шыкіе зэфэшхъафхэмкіе къэзывгъэбаихэрэ ашыгъупшэхэрэп.

Урамэу Краснооктябрьскэм

тыкъесыжы. Я 19-рэ лэшэгъум щагъэуцугъагъэхэ унэхэр непи зэрэшьтих. Каплановхэм яф-дэхгъэкыпэ унагъэм джы гуманитар ушетынхэмкіе Адыгэ Республике институтыр чээт. Ильэс заулэкіе узэкіэбэжъем, аш гэкіэжын Ioфхэр щагъэ-цэклагъэх, ашкэ республике ишаа Ѣэпилэгъу къафхэу.

1920-рэ ильэсэм, Апэрэ шы-удзэр Мыеекуапэ къызыдахъэм, унэ паклэм ибалкон тетэу командрэм Семен Буденэр ыкыл аш игуадзэу Климентий Воро-шиловыр цыфхэм къадэгүүчэ-гъягъэх. Балконым ычэгъ илэ дэпкэ нэкын джы лъэпкь чыиг тешхъагъ. Аш къеэгэлъагъо адигэ пстэу дунаим щитэку-хыгъэу псэухэрэр зэкэ зы лъэпкьэу, зы бэрэ зы хабзэрэ ялэу, адигэ намысыр агъэлпэлэу зэрэпсэухэрэр.

Гъогур къызэпшычымэ, офи-церхэм я Унэ укіэрхээ. Ар 1858-рэ ильэсэм къалэм ит-хамэтагъэу Д. Зиньковецкэм иягъ. Анахь унэ дахэу къалэм дэтхэм ащищ. Иархитектурэ къызэтэрга-гъягъэхин иххэр щашынхэу пащхэм унашьо ашыгъ.

Тэлкү узыкыятэкіе, 1908-рэ ильэсэм ашыгъэгъэ унэхшоу джы культурэм и Унэу «Гигант-ы» улокіе. Мыш пчынатэу Ѣэйт 1905 – 1909-рэ ильэсэм къалэм итхамэтагъэу И. С. Ивановым иунэ. Театрэм спек-таклэхэр щигъэуцштыгъэх, ежыри ахэм ахэлжэшьтэгъ. Урамэ тут унэ пэчх хьишишэ шхъаф пыль, къаухумэх.

Къэлэ паркым тыкъекуапэ, Пушкиним иурам зэптичэ. Экскурсоводын къеуатэ аузы-рэ ильэсэм паркыр зэрэзэты-рагъэпсихъажырэр.

Непи аш цыфхэе къэкло, щыгуэтилэ, дахэ, мэзэу къып-шильым къыхэкырэ жы къа-бэр къынэс...

Экскурсиер къетуухыгъ. Экс-курсоводын тифэрэзэу «тхъа-угэгъэпсэу» етгыагъ. Нэмыхын экспурсиихэм тахэлжээнэу ежыими тиргъэблэгъагъ.

Хыакіхэри, къалэм щыххэри Мыеекуапэ джыри нахэ зэтэгъэ-психъагъэ зэрэху-штэрэ ашошь хууль эзбгырыкыгъэгъ. Арышь, къэтэжкугъэхэр Мыеекуапэ.

**ШЬАУКЬО
Аслынгугаш.**

Дэрбэ Аслын фэгъэхьыгъ

Дунаир орэдым егъэдахэ

Орэдыю цэрыюу Дэрбэ Аслын фэгъэхьыгъе урысые фестивалэу «Дахэ си Дунай» зыфиорэр японэрэу Мьеңкүупэ щыкыагь.

Джеджэхьаблэ щапуугэ Дэрбэ Аслын мэкъе шъэбэ къабзэкэ къылохэрэ орэдхэр Кавказ шъолырым, Сыбыр, Къокыпэ Чыжъэм ашыуутыгъэх. Ансамблэу «Оридан», Адыгэ хэку филармониум яорэдыюу ар щытыгъ. Патриотическэ пүнгигъэм, Хэгъэгу зэошхом, шульэгъум афэгъэхьыгъе орэдхэр ыгъэхъынчихээз, лъэпкъэу зыщыщим искусствэ зыригъэушомбгүйтгъ. Адыгэ Республиком инароднэ аристэу Дэрбэ Аслын игъонэмысэу идунаи зехъожьым, ишүшгээ тщыгъупшагъэ.

Адыгэим, Краснодар краим якъэлцыкхэрэ ныбжыкъэхэмрэ фестивалым хэлажьэх, — къитиуагь осэш купым ипащэу, Адыгэ Республиком искусствэхэмкэ изаслуженнэ йоғышшэхшоу, Урысые къультурэмкэ изаслуженнэ йоғышшэу Хъот Заур. — Дэрбэ Аслын дэйвоу тшэштигъэ. Валерий Васьковцовыр, нэмыйк къэшаклохэр къыхэгъэшьжэ шлопигъу. Дэрбэ Аслын фэдэ орэдьохэр гъашшэм ищисэхьыгъэх.

Лэуҗххэр зэфэтшэнхэмкэ, шэжж яэу ныбжыкъэхэр плугъэнхэмкэ фестивалым мэхъэнэ ин етэты, — зэдэгүшгэгъур лъэгъэкъяатэ зэхэшэкто купым хэтэу Валерий Васьковцовыр. — Адыгэ Республиком и Лышхъяэу Къумпыл Мурат, къультурэмкэ иминистрэу Аульэ Юрэ, Къэралыгъо академическэ къешъокко ансамблэу «Налмэсым» ипащэу Тхъаркъохьо

Ансамблэу «Сюрпризы».

Азэмэт һэпилэгтуу къызэрэфтэхьу-гъэхэм фэш «тхъашьуегъэпсэу» ятэложы. Фестивалым хэлжэхьэцхэм япчагъэ нахыыбэ зэрэшьштим иамалхэр зетхъаштых.

Пэшшорыгъэш зэлүкігъухэр районхэм, къалэхм гъогогуито ашыкыагъэх. Теклоныгъэр къыдэзыхыгъэхэр фестивалым икъеух щызэнэкъокъугъэх. Краснодар краим къикыгъэхэм хагъэунэфыкырэ чыпилэу къыдахыгъэр ма-къэл. Вероника Рыбинам, Алиса Рябчиковам, фэшхъафхэм яорэд къэлэука гум рехы. Къалэу Шытхъалэ иансамблэ апэрэ чыпилэ фаяшшошагь.

Тхъутэмыхъуае искусствэхэм-

кэ икълэцыкы еджаплэ эстрадэ орэд къёонымкэ икълэгъаджэу, Адыгэ Республиком, Пшызэ язаслуженнэ артисткэу Лъэцэр Римэ ыгъасэхэрэ фестивалым щытлэгъугъэх. Гүшүлэгтуу тизыфхъу-гъэхэм къэзэрэтауягъэу, Дэрбэ Аслын орэд къызэршиштгъигъэм щыгъуазэх, Лъэцэр Римэ якъэлэгъаджэу лъэпкъ искусствэр нахышшоу зерагъэшшэнэм пыльых.

Сэхүүтэ Суандэ Тэххутэмыхъуае районым щэпсэу. Искусствэр зэрэшгэшэгъюном фэш эстрадэ орэдхэм якъэуякэ зыфгъасэ. Абсэлямэ Данэ, Носирэ Миленэ, Къэлэбий Замирэ, Едыдж Рэмэзанэ, нэмыйкхэм тигуапэу тядэүгъ. Даниил Гавриловым зэлъашшэрэ орэдэу «Синанэр» адыгабзэкэ къыхидзи, мэкъе һэтигъэкэ къыригъэшыгъ.

Нэрыльэгъу Иэпилэгъухэр

Фестивалым ипэгъокъеу мэкъэгъэу йоғыгъохэр зэхашагъэх. Зэхэугоягъэу къыдагъэкыгъэ нэрильэгъу Иэпилэгъум Дэрбэ Аслын, Сэмэгу Гощнагъо, Лъэцэркъо Кимэ, Бэшкэкъо Мэсхүудэ яхылгээ къэбарьхэр сурэтхэмкэ гъэкіэрэклагъэхэу къыхаутгъэх. Фестивалым щызэнэкъокъухэрэм ясурэтхэри лъэгъупхъэх.

Тикъэлъэгъонхэр

Апэрэу тепльышт

Урысые, Къэбэртэе-Бэлькъарым яаслуженнэ аристэу, Адыгэим инароднэ аристэу, тхаклоу, драматургэу Мурэтэ Чэпай ипъесэу «Іэнатлэм игъэрхэр» зыфиорэм техыгъэ къэгъэлъэгъоным непэ Мьеңкүупэ тыщеплыщт.

Хэлжэхьаблэ щапуугэ Дэрбэ Аслын фэгъэхьыгъе урысые фестивалэу «Дахэ си Дунай» зыфиорэр японэрэу Мьеңкүупэ тыщеплыщт.

Къэгъэлъэгъоным театром и Ильэс къыгъэбайнэу тэльтиэтэ. Ч. Муратэр къызыхъуягъэр ильэс 80 зэрэхъурэм ехъулэу спектаклэр икъерикэу агъэу-цужыгъ.

Нэкүубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбай.

Зэхэзыщагъэр
ыкъи къыдэзы-
гъэкырэр:
Адыгэ Республиком
лъэпкъо Йоғхэмкээ,
Іэкыб къэралхэм ашы-
пэсурэ тильэпкъэ-
гъухэм адьрияэ зэпхы-
ныгъэхмкээ ыкъи
къэбар жыгъэм
иамалхэмкээ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-
шыгъэр:
385000,
къ. Мьеңкүупэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къаихырэр А4-къэ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипчагъэкэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээ, шрифттыр
12-м нахь цыкынэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэкгэгъэлжых.

E-mail: adygoe@mail.ru

Зыщашихъятыгъэр:
Урысые Федерацием
хэутии Йоғхэмкээ, телев-
радиокъэтын-
хэмкээ ыкъи зэллы-
Іэсэкыи амалхэмкээ
и Министерстве
и Темир-Кавказ
Чыпэ гъэлоры-
шапл, зэраушыхъятыгъэ
номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаихъятыгъэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мьеңкүупэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкімкі
пчыагъэр
4300
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 573

Хэутынм узьчи-
кэлхэнэу щыт уахъэр
Сыхъатыр
18.00
Зыщаихъятыгъэх
уахъэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шхъялэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъялэм
игуадзэр
Мэцлэкъо
С. А.

Пшъэдэгъыж
зыхъырэ секретарыр
Хъурмэ
Х. Х.